

rvey (IALS, 1994, 1997 in 1998). V njej se je odražal zlasti poudarek raziskave IALS na vlogi bralnih spretnosti pri aktivnem sodelovanju v družbi. Nanjo so vplivale tudi sodobne – in še zmeraj aktualne – teorije branja, ki poudarjajo interaktivno naravo branja (Dechant, 1991; McCormick, 1988; Rumelhart, 1985), modeli razumevanja diskurza (Graesser et al., 1997; Kintsch, 1998) in teorije uspešnosti reševanja bralnih nalog (Kirsch, 2001; Kirsch in Mosenthal, 1990).

Izhodišča cikla raziskave PISA 2009 ohranjajo velik del vsebine izhodišč cikla 2000 ter upoštevajo enega od osrednjih ciljev raziskave PISA: zbiranje in poročanje o trendih v dosežkih pri branju, matematiki in naravoslovju. Vendar pa naj bi bila izhodišča za vsako posamezno področje tudi razvijajoči se dokument, ki se prilagaja novim odkritjem v teoriji in praksi ter jih tudi vključuje. Izhodišča so se torej v veliki meri razvila in kot taka odražajo takó naše razširjeno razumevanje narave branja kot spremembe v svetu.

Nova verzija izhodišč merjenja bralne pismenosti prinaša dve ključni spremembi. Vključuje namreč branje elektronskih besedil ter izpopolnjena koncepta bralne zavzetosti in metakognicije.

V izhodiščih merjenja bralne pismenosti za cikel PISA 2000 so bila elektronska besedila omenjena le mimogrede: »Pričakovati je, da bodo elektronska besedila uporabljena v prihodnjih ciklih raziskave, vendar zaradi pomanjkanja časa in premajhne dostopnosti ne bodo vključena v pričujoči cikel.« (OECD, 1999) Cikel raziskave PISA 2009 je prinesel novo zavest o vse večji razširjenosti digitalnih besedil na številnih področjih našega življenja: zasebnem, družbenem in ekonomskem. Nove zahteve glede bralnih sposobnosti, ki jih ustvarja digitalni svet, so pripeljale do tega, da so strokovnjaki v izhodišča vključili elektronsko branje. Ta vključitev je pripeljala do nekoliko spremenjene definicije besedil in miselnih procesov, ki jih bralci uporabljajo pri pristopanju k besedilom. Pričujoča verzija izhodišč torej upošteva dejstvo, da mora vsaka opredelitev branja v 21. stoletju vključevati tako tiskana kot digitalna besedila.

PISA je prva velika raziskava, ki meri branje elektronskih besedil. Zato je ta pobuda kljub temu, da temelji na sodobni teoriji in najboljših praksah z vsega sveta, neizbežno zgolj prvi korak. Na to kaže dejstvo, da se vse sodelujoče države v raziskavi PISA 2009 niso odločile za sodelovanje pri merjenju branja elektronskih besedil; slednje je zato ostalo mednarodna izbirna vsebina. Merjenje branja elektronskih besedil bo v naslednjih ciklih ponovno pregledano in izpopolnjeno, da bo usklajeno z razvijajočimi se tehnologijami, z merilnimi instrumenti in s konceptualnim razumevanjem vpliva elektronskih medijev.